

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษาไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งสิ้น 580 คน
จำแนกเป็น

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	ช่วงอายุ	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)
1.	อายุ 60 – 69 ปี	396
2.	อายุ 70 – 79 ปี	145
3.	อายุ 80 ปี ขึ้นไป	39
	รวม	580

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ
ทาโร่ ยามาเน่ ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของตัวอย่างที่ต้องการ
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด (580 คน)
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวอย่างที่ยอมรับได้

แทนค่า $n = \frac{580}{1 + 580(0.025)}$
 $= 237$ ตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ จำแนกตามหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ	ช่วงอายุ	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.	อายุ 60 – 69 ปี	396	162
2.	อายุ 70 – 79 ปี	145	59
3.	อายุ 80 ปีขึ้นไป	39	16
รวม		580	237

เมื่อได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแล้ว ผู้ศึกษาทำการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย โดยเขียนรายชื่อผู้ได้รับเบี้ยยังชีพของแต่ละหมู่บ้านลงในสลาก และทำการจับสลากรายชื่อผู้ได้รับเบี้ยยังชีพของแต่ละช่วงอายุ ครั้งละ 1 ใบ โดยไม่นำใบที่หยิบได้ คืนเข้าที่เดิม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสที่จะถูกเลือกเท่า ๆ กัน หลังจากได้รายชื่อกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้านให้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบวิธีปฏิบัติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงของเนื้อหา และเสนอแนะ

1.4 นำแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุของผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพ ในแต่ละช่วงอายุ ได้แก่ อายุระหว่าง 60 – 69 ปี, 70 – 79 ปี, 80 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลในการวัดระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. ขั้นตอนสำรวจผู้สูงอายุ จำนวน 5 ข้อ, 2. ขั้นตอนตรวจสอบคุณสมบัติสูงอายุ จำนวน 5 ข้อ, 3. ขั้นตอนขึ้นทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ จำนวน 5 ข้อ, 4. ขั้นตอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพ จำนวน 7 ข้อ, 5. ขั้นตอนจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 10 ข้อ และขั้นตอนติดตามผลการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 4 ข้อ รวมเป็น 32 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้สูงอายุให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อคิดเห็น ต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้ได้คุณภาพของเครื่องมือมีความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ผู้ศึกษาปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

3.1.1 นายกิตติคม อินทนะวูธ วุฒิศึกษา ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สน.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและเนื้อหา

3.1.2 นายวินัย แสงกล้า วุฒิศึกษา กศ.ม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาเอกภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.1.3 นายพรชัย กาลภูธร วุฒิศึกษา กศ.ม. (วิจัยการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครู เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านสถิติ การวัดผลและประเมินผลการศึกษา โรงเรียนบ้านเขว้าใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

3.2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยใช้สูตร IOC : (Index of Congruence) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

0 = ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

-1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.67 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่าต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3.3. นำแบบสอบถามที่ผ่าน IOC แล้ว นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3.4 นำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนก ทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ 0.116 – 0.987 และเมื่อแยกเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนสำรวจผู้สูงอายุ มีค่าอำนาจจำแนก 0.116 – 0.987 ขั้นตอนตรวจสอบคุณสมบัติผู้สูงอายุ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.116 – 0.540 ขั้นตอนขึ้นทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.329 – 0.515 ขั้นตอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.231 – 0.431 ขั้นตอนจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.326 – 0.780 ขั้นตอนติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.078 – 0.446 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์

3.5 นำแบบสอบถามมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

3.6 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้สูงอายุ
องค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือรับรองจากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครองมหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 237 ชุด โดยนำไปแจกใน
วันที่มีการแจกเบี้ยยังชีพประจำเดือน เพราะในวันนั้นจะมีผู้สูงอายุมารับเงินเบี้ยยังชีพตามสถานที่
ต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ จึงจะเดินทางไปเก็บแบบสอบถามดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษา
ได้ถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ตามเกณฑ์
การให้คะแนนที่กำหนด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลหาค่าสถิติวิเคราะห์ผล
ดังนี้

1. ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุ
ต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปของ
ตารางประกอบคำบรรยาย

เกณฑ์การแปลงผลการให้คะแนนความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่งใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่งใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการสรุปประเด็นหาความหมายแล้ววิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติมาประกอบ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จำแนกตามอายุ ว่ามีจำนวนเท่าใดจากกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

$$\text{จากสูตร } P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ร้อยละ

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง วิธีการหาค่า IOC ของเครื่องมือวัด ผู้ศึกษาจะนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตรวจสอบและให้คะแนนรายข้อ โดยการให้คะแนนรายข้อนั้นจะมี 3 ค่า คือ

ค่า +1 คือ ผู้ตรวจสอบแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดค่าตัวแปรที่จะศึกษาได้

ค่า 0 คือ ผู้ตรวจสอบไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดค่าตัวแปรที่จะศึกษาได้

ค่า -1 คือ ผู้ตรวจสอบแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถใช้วัดค่าตัวแปรที่จะศึกษาได้

เมื่อได้ผลคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญครบทุกท่านแล้วให้นำข้อมูลที่ได้มาทำการคำนวณตาม

สูตรหาค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

จากสูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 \sum แทน ผลรวม

4. สถิติที่ใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ สถิติที่ใช้ใช้ F-test เพื่อทดสอบสมมุติฐานความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชาชน 3 กลุ่มขึ้นไป

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_B}{MS_W} \quad df = K, n_1 = K$$

เมื่อ F แทน อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_B แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

5. สถิติที่ข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุ โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็น

สูตรการแจกแจงความถี่

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่คูณกับจำนวนของข้อมูลนั้น

N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง